

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍

ចំណុចពិភាក្សាក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គ
អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ លើកទី១ ឆ្នាំ២០២០ តាមវីដេអូខនឃ្វីនេ
អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ថ្ងៃទី២៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០

កិច្ចប្រជុំនេះធ្វើឡើងដើម្បីពិនិត្យមើលរួមគ្នានូវវឌ្ឍនភាព សមិទ្ធផល និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍សម្រាប់រយៈពេល៦ខែដើមឆ្នាំ២០២០នេះ។ ក្រោយពីកិច្ចប្រជុំពេញអង្គ លើកទី២ ឆ្នាំ២០១៩ មានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗជាច្រើនដែលបានកើតមានជាអាទិ៍ ៖

- ១) វឌ្ឍនភាពក្នុងការសម្រេចបានគោលដៅ៩៥-៩៥-៩៥ ៖ នៅក្នុងរបាយការណ៍ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០របស់អង្គការUNAIDS បានប្រកាសថា កម្ពុជាសម្រេចបានគោលដៅប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ក្នុងកម្រិត៨៤-១០០-៩៦។ តួលេខនេះបញ្ជាក់ថា យើងបានធ្វើឱ្យសម្រេចគោលដៅប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍៩៥-ទី២ និង៩៥ទី៣រួចទៅហើយ។ លទ្ធផលនេះកើតចេញពី កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់របស់យើងទាំងអស់គ្នា និងភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងចលនាជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ តាមប្រសាសន៍ណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**។
- ២) ការឆ្លងរាលដាលរាតត្បាតជំងឺកូវីដ-១៩ អង្គការUNAIDS និងអង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO) បានធ្វើនិទស្សន៍ថា ប្រសិនបើមានការខកខានក្នុងការផ្តល់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍៦ខែនោះ អនុតំបន់សហរ៉ានឹងមានករណីស្លាប់បន្ថែមដល់ ៥៣៤.០០០នាក់ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០២០ ដល់២០២១។ នៅប្រទេសយើង ការផ្គត់ផ្គង់ឱសថនិងបរិក្ខារមិនសូវជាមានភាពយ៉ាប់យឺនដូចជាប្រទេសមួយចំនួននៅសហរ៉ាឡើយ។ ប៉ុន្តែ ការចុះអប់រំផ្ទាល់ត្រូវបានផ្អាកជាច្រើនខែដោយ មណ្ឌលកម្សាន្តសប្បាយខាវ អូខេត្រូវបានបិទ និងការធ្លាក់ទៅក្នុងភាពក្រីក្ររបស់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ និងក្រុមប្រជាជន គន្លឹះ។ ក្នុងសភាពការណ៍នេះ យើងបានបង្វែរថវិកា ៣១៦.០០០ដុល្លារក្នុងគម្រោងមូលនិធិសកលមកទិញសម្ភារបង្ការការចម្លងមេរោគកូវីដ-១៩ និងបានពង្រីកកម្មវិធីផ្តល់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ឱ្យបានច្រើនខែ ដើម្បីបញ្ចៀសហានិភ័យនៃការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ ក្នុងចំនួនប្រាក់ ៥២០.៦០៤ ដុល្លាររបស់មូលនិធិសកលសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ ជាមួយគ្នានោះ គ្រួសារអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលមានប័ណ្ណ

ក្រីក្របានទទួលសាច់ប្រាក់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងគម្រោងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ-១៩ផងដែរ។

- ៣) សន្និសីទអន្តរជាតិស្តីពីជំងឺអេដស៍ លើកទី២៣ ដែលធ្វើឡើងតាមបណ្តាញអ៊ិនធឺណេត (Virtual Conference) បានប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងសាន់ហ្វ្រាន់ស៊ីស្កូ ពីថ្ងៃទី៦ដល់១០ ខែកក្កដាឆ្នាំ២០២០នេះ។ មានចំណុចល្អមួយចំនួនដែលយើងគួរចាប់អារម្មណ៍ដូចជា ៖
 - ១) ការប្តេជ្ញាចិត្តទូទាំងពិភពលោកមិនឱ្យផលវិបាកនៃជំងឺកូវីដ-១៩មកយាយី ឬបន្ថយឆន្ទៈបញ្ចប់ការរាលដាលជំងឺអេដស៍នៅឆ្នាំ២០៣០បានឡើយ ២) ការបង្កើនអន្តរាគមន៍ក្នុងការដោះស្រាយវិសមភាពការរើសអើងនានា ដែលជាហានិភ័យដល់ការបង្ការនិងថែទាំជំងឺអេដស៍ ៣) របកគំហើញវិទ្យាសាស្ត្រសំខាន់ៗមួយចំនួនអាចយកមកប្រើប្រាស់បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការឆ្លើយតបនឹងជំងឺអេដស៍ ដែលមានជាអាទិ៍ ការចាក់ថ្នាំ cabotegravir អាចបង្ការការចម្លងមេរោគអេដស៍បាន២ខែ។ ប្រការនេះអាចជួយសម្រួលវិសាលភាពគ្របដណ្តប់កម្មវិធី PrEP លើក្រុមប្រជាជនគន្លឹះ ជាពិសេស MSM/TGដែលតំណាង ១ភាគ៣នៃការចម្លងថ្មីក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើង។
- ៤) ចំពោះការលើកគម្រោងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ទៅមូលនិធិសកល សម្តេចតេជោ បានសម្រេចដាក់ថវិកាជាតិចំនួន១១លានដុល្លារអាមេរិក ដើម្បីឱ្យប្រទេសកម្ពុជាអាចទាក់ទាញបានគម្រោងដែលមានទឹកប្រាក់ ៤១.៦លានដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់ឆ្នាំ២០២១-២០២៣។
- ៥) ការប្រគល់មុខងារគ្រប់គ្រង និងផ្តល់សេវាសុខាភិបាលទៅឱ្យរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ជាកំណែទម្រង់តាមបែបវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការដ៏សំខាន់ ដែលជាឱកាសដ៏ល្អមួយដែលពង្រឹងភាពជាម្ចាស់ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិពិសេសលើការអនុវត្តសេចក្តីជូនដំណឹងលេខ ២១៣ សជណ.សស ចុះថ្ងៃទី២១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ ស្តីពីវិធានការ៦ចំណុចឆ្ពោះទៅកាន់ចីរភាពក្នុងការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមទាញអារម្មណ៍កិច្ចប្រជុំពេញអង្គថា យើងបាននិងកំពុងបញ្ចូលសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ទៅក្នុងគោលនយោបាយភូមិវិស័យមានសុវត្ថិភាព និងទម្រង់វិធីសាស្ត្រថ្មីនៃការឆ្លើយតបតាមវិធីសាស្ត្រការងារសហគមន៍។

- ទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត សជណ ២១៣ ខ្ញុំសូមជម្រាបអង្គប្រជុំដូចខាងក្រោម ៖
- ទី១. យើងបានចាប់ផ្តើមជំរុញការអនុវត្តវិធានការទី១ គឺការរៀបចំឱ្យមានកញ្ចប់ផែនការឆ្លើយតបនឹងជំងឺអេដស៍នៅក្នុងផែនការសកម្មភាពប្រចាំឆ្នាំ កម្មវិធីវិនិយោគបីឆ្នាំរំកិល និងផែនការអភិវឌ្ឍឃុំសង្កាត់ ជ្រកក្រោមថវិកាឃុំសង្កាត់ដែលមានស្រាប់ ចាប់ផ្តើមពីខេត្តកំពង់ស្ពឺ ហើយឈានទៅអនុវត្តនៅទូទាំងប្រទេស។ ឧបករណ៍ហ្វឹកហ្វឺនត្រូវបានបង្កើត

រួចរាល់ ហើយកិច្ចការជាច្រើនត្រូវបានធ្វើ ដើម្បីទទួលបានការយល់គ្នាពីក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

ទី២ ការអនុវត្តវិធានការទី២ ទាក់ទងនឹងការផ្តល់បណ្ណសមធម៌ដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ទាំងអស់ ក៏កំពុងតែដំណើរការដោយមានកិច្ចសហការលើកសំណើពីបណ្តាញអ្នកផ្ទុក មេរោគអេដស៍ជូនទៅក្រុមការងារចុះបញ្ជីវាយតម្លៃផ្តល់បណ្ណសមធម៌។ លើសនេះទៅ ទៀត ក្រសួងផែនការកំពុងពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើតយន្តការផ្តល់បណ្ណសមធម៌ជាលក្ខណៈ បុគ្គលដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅនឹងកន្លែងព្យាបាលតែម្តង ដែលអ.ជ.ប.ជ.អ. សូម ធ្វើការកោតសរសើរជាខ្លាំងចំពោះកិច្ចសហការនិងការប្រឹងប្រែងរបស់ក្រសួងផែនការ។

ទី៣ ចំពោះវិធានការទី៣ ទាក់ទងនឹងការរៀបចំឱ្យមានកញ្ចប់ថវិកាដើម្បីឱ្យស្រុកប្រតិបត្តិ មន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងមណ្ឌលសុខភាព មានថវិកាផ្ទាល់សម្រាប់ការឆ្លើយតបនឹងមេរោគ អេដស៍និងជំងឺអេដស៍ ក្រសួងសុខាភិបាលបានទទួលយកជាគោលការណ៍អនុញ្ញាតឱ្យ អាចប្រើប្រាស់កញ្ចប់ថវិកាជ្រើសរើសសុខភាពនៅមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យ បង្អែកក្នុងតម្រូវការការងារទាក់ទងនឹងជំងឺអេដស៍ ដោយរង់ចាំតែការណែនាំលម្អិតផ្លូវ ការ ដែលក្រសួងសុខាភិបាលត្រូវបន្ត ហើយអាជ្ញាធរសូមលើកទឹកចិត្តក្រសួងសុខាភិបាល ពន្លឿនការរៀបចំនេះ។ ជាមួយគ្នានេះ អាជ្ញាធរសូមលើកទឹកចិត្តថ្នាក់ដឹកនាំថ្នាក់ ក្រោមជាតិជំរុញឱ្យមានថវិកានៅតាមស្រុកប្រតិបត្តិសម្រាប់សម្របសម្រួល និងតាមដាន ការ ងារឆ្លើយតបអេដស៍ក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ជាពិសេសក្នុងការជួយគាំទ្រលើការអនុ វត្តការងារអេដស៍របស់ឃុំសង្កាត់។

ទី៤ ចំពោះវិធានការទី៤ ទាក់ទងនឹងលទ្ធភាពផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសាធារណៈដល់អង្គការ សង្គមស៊ីវិលចូលរួមឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ ក្នុងអន្តរាគមន៍ចាំបាច់ មួយចំនួនដែលស្ថាប័នសុខភាពសាធារណៈមិនអាចធ្វើបាននោះ អាជ្ញាធរសូមលើកទឹក ចិត្តក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុជំរុញការគិតគូរយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រៀមដកថយពេលហិរញ្ញប្បទានអន្តរជាតិលែងមាន។ អាជ្ញាធរជឿជាក់ថា ការរៀបចំ ផែនការច្បាស់លាស់របស់យើង នឹងកាន់តែមានលក្ខណៈស្របទាញសមានចិត្តរបស់ដៃ គូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការបន្តការគាំទ្ររបស់គេលើផ្នែកខ្លះនៃអន្តរាគមន៍ពិសេសការកសាង សមត្ថភាពស្ថាប័ន និងការគាំទ្របច្ចេកទេស។

ទី៥ ចំពោះវិធានការទី៥ ទាក់ទងនឹងការសិក្សាលំហរថវិកាឆ្ពោះទៅការបញ្ចប់ការរាលដាល មេរោគអេដស៍នៅឆ្នាំ២០២៥ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុបានគូសបញ្ជាក់ថានឹងមាន ការគិតគូរនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រត្រៀមដកថយពេលហិរញ្ញប្បទានអន្តរជាតិលែងមាន។

ទី៦ ចំពោះវិធានការទី៦ ទាក់ទងនឹងការបញ្ចប់ការឆ្លើយតបការរាលដាលមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ក្នុងប្រព័ន្ធសុខាភិបាល យើងកំពុងធ្វើការអភិវឌ្ឍនូវក្របខណ្ឌនៃដំណើរ ការបញ្ចប់ដែលចង្អុលបង្ហាញនូវដំណាក់កាល និងវិធីបញ្ចប់អន្តរាគមន៍បន្តបន្ទាប់ យោងតាមអាទិភាពកម្មនៃការងារនីមួយៗ។

សរុបមក ចំណុចសំខាន់នោះគឺត្រូវយកចិត្តទុកដាក់រៀបចំយន្តការឆ្លើយតបនឹងជំងឺអេដស៍ពី អន្តរកាលឆ្ពោះទៅកាន់ចីរភាព (From Transition to Sustainability) ដែលតម្រូវយើងពង្រឹងការ គ្រប់គ្រងផង និងត្រៀមខ្លួនធ្វើម្ចាស់ការ (From Management to Leadership) នៅក្នុងស្ថាប័ននៅ មូលដ្ឋានដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី។ ខ្ញុំមានសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំ ថា លទ្ធផលដែលទទួលបានពីកិច្ចប្រជុំនេះ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ ដែលនឹងផ្តល់ទៅដល់ក្រុមការងារ បច្ចេកទេស អាចយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបន្តអនុវត្តការងារឆ្លើយតបទៅនឹងការរាលដាលមេរោគ អេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ នៅក្នុងរយៈពេល៦ខែចុងឆ្នាំ២០២០ ទៅតាមអនុសាសន៍ដែលនឹងផ្តល់ជូន ក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គនាពេលនេះ។